

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. XVIII. Vtrum resignas poßit sibi reseruare loco pensionis fruitionem
domus Canonicalas spectantis ad beneficium resignatum. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

44 Petri Francisc. de Tonduti Sanlegerij

- 31 aduertit Lotter. *dict. lib. 3. quest. 29. num. 96.* † Et faciunt à simili quæ diximus de simonia in Iurepatronatus, *part. 2. cap. 5. §. 1. num. 3. vol. 1. quest. benefic.* quod licet propriè non committatur vera simonia in Iurepatronatus, tamen si simonia committeretur circa beneficium, illiusve præsentationem, utpote quod Patronus præstaret ad beneficium sub promissione alicuius rei temporalis, tunc esset vera simonia: ut *ibid.* diximus ex Sanch. in *consil. moral. lib. 2. cap. 3. dubit. 107. num. 5. versic. ubi dicitur secus esse.*
- 32 Quintò aduertendum est, quod si pensio constituitur, & detur in titulum beneficij, in ea locus erit simoniæ; ita ut nec vendi, nec sine auctoritate
- 33 Apostolica redimi possit. † Quod ut intelligatur sciendum est, pensionem constitui quandoque in titulum beneficij cum onere alicuius ministerij spiritualis & Ecclesiastici, ut testatur Couarr. *pract. quest. 36. num. 10. versic. quarto quoties*: † ubi dicit, quod in derogatione Iurispatronatus eadem Regulæ locum habent in istis pensionibus quæ dantur in titulum, quæ obseruantur in aliis beneficiis patronatis: hoc explicat Caccialup. in *tract. de pensionib. quest. 30.* dicens, † quod si assignetur aliqua pars fructuum cuiusdam beneficij pinguis, non ad particulare commodum vnius, sed ad hoc ut esset beneficium Ecclesiasticum, hoc casu licet diceretur portio, vel pensio, tamen esset verum beneficium: quod & voluit Gomef. ad *regul. de Annali. quest. 21. versic. sed omnia ista.* † eodem modo quo præstimoniam quæ dantur in titulum, comprehenduntur sub appellatione Beneficij, & subiacent Regulæ de *Annali: Cokier ad Regul. Cancell. 32. n. 24. in fin.* † Et de huiusmodi pensionibus in titulum assignatis agit Barbof. de *Episcop. allegat. §. 7. num. 150.* Garf. de *benefic. part. 1. cap. 5. num. 5.* cum pluribus per eos allegatis; qui omnes vnanimi consensu dicunt, quod si pensio constituitur super fructibus alicuius Ecclesiæ, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum & perpetuum, tunc eodem iure censendum est quo alia beneficia; cum contingere possit, secundum Abbat. in *cap. conquereute, num. 1. notabil. 1. de Cleric. non resident.* assignando pensionem ex redditibus alicuius Ecclesiæ in temporalitate alterius beneficij nouiter creati, & tunc ista pensio dicitur verè beneficium. Nec obstat quod vocetur *Portio*, vel *Pensio*: quia vis non est facienda in nominibus: Garf. *dict. num. 5.* Abb. in *d. cap. conquereute, num. 1. notabil. 1. de cleric. non resident.* & hoc Nos satis explicauimus in *1. vol. resol. benef. part. 2. cap. 1. §. 4. num. 22.* ad quem locum recurrendum erit.
- 37 In his ergo pensionibus quæ dantur in titulum beneficij, simoniam locum habere nemo dubitat, ut probat Sanch. *consil. moral. dicto lib. 2. cap. 3. du-*

bitat. 46. numer. 11. cum ibi citatis.

Sed iuxta præmissa, Quæro quid agendum sit, 38 quando ex pingui beneficio separata est certa pensio, alicui in titulum beneficij assignata, & successu temporis beneficium, ex quo pensio desumpta est, fuit effectum minus idoneum ad sustinendam pensionem. Exempli gratia, si cum vna Ecclesia abundaret redditibus, & careret auxilio Ministri, & statum esset auctoritate Superioris, ut ibi vnus esset Clericus, illique assignatum, & institutum beneficium cum pensione seu reditu centum librarum, desumendo ex fructibus primi beneficij, dummodò tamen remaneat Presbytero, ut possit honestè viuere; & deinde Ecclesia ad eum statum deueniat, ut vix possit subuenire proprio Rectori? Resoluendum est hoc casu, cum qui pensionem consequutus est, non debere ea priuari, sed tamen eo remoto ex aliqua causa, debere beneficium ex primo creatum extinguere, & supprimi, & Ecclesiam ad suam pristinam integritatem reduci: ita concludit Abb. in *dict. cap. conquereute, de Cleric. non resident. num. 6.* † Illa tamen separatio reddituum fieri non debet in Ecclesia Collegiata, ut per eundem Abbat. in *cap. dudum, de Præsumption. n. 2. & 3.* de qua tamen materia videri poterit Garf. de *benefic. part. 1. cap. 3. & 4.*

39 Inferitur ex præmissis, quod si quis per sententiam priuatus fuerit sua Ecclesia, & condemnatus ad priuationem omnium & quorumcunque ac singulorum beneficiorum & Officiorum quæ possidet; non propterea censetur priuatus pensionibus quas habet; quia illæ non veniunt appellatione *beneficij* in materia pœnali; exceptis tamen pensionibus datis in titulum, quia illæ comprehenduntur in priuatione generali omnium & singulorum beneficiorum: ita decisum per Rotam apud Crescent. *decis. 14. de sentent. & reinducata.*

40 Inferitur secundò, quod si agatur de pensione data in titulum beneficij, decretum de *pacificis possessoribus* locum habebit; secus si non fuerit data in titulum beneficij: † & propterea quamuis quis per triennium pensionem non soluerit, non iuuatur decreto de *pacificis possessoribus*: sed cogitur eam soluere, quia causa fructuum non est beneficiæ: ut notatur in *cap. 2. ut lit. pendens.* & pensio habetur respectu beneficij, sicut vfusfructus respectu proprietatis: *cap. final. de pignorib.* ita Rebuff. de *pacific. possessoribus. num. 108. versic. decimo octauo.*

41 Quid autem dicendum sit, quando resignans resignauit ultra pensionem in pecunia, fruitionem Cameræ, seu domus Canonialis, aut Parochialis, durante vita ipsius resignantis? quia hæc quæstio mihi proposita fuit anno præterito, conueniens existimaui hic responsum inferere per me super illa quæstione datum, prout *cap. seq.*

C A P V T XVIII.

A R G V M E N T V M.

TRVM resignans possit sibi referuare loco pensionis fruitionem domus Canonialis spectantis ad beneficium resignatum. Et si patruus resignans habitauerit in illa domo post resignationem, utrùm ex eo arguatur simonia? Quid si permutatio facta fuerit de beneficiis inæqualibus cum referuatione pensionis, quando præsumi possit hoc factum fuisse in fraudem ad euitandum Concursum, qui non requiritur in permutatione Ecclesiarum Parochialium.

S V M M A

Tract. de Pensionib. Ecclesiast. Cap. XVIII. 45

SUMMARIVM.

- 1 *Simonia incurritur quoties res temporalis datur pro spirituali.*
- 2 *Contractus, Do vt Des, non potest fieri in beneficiis, etiam si datur spirituale pro spirituali.*
- 3 *Autoritas Legati Auenionensis non purgat simoniam faciendam.*
- 4 *Quomodo Legatus Auenionensis pensiones reservare possit.*
- 5 *Legatus non potest conferre beneficia cum dismembratione.*
- 6 *Transitio rei temporalis pro spirituali ex utraque parte completa, simoniam perficit.*
- 7 *Quando aliquid deletur, aut cassatur in supplicatione, censetur derogatum.*
- 8 *Si nepos post resignationem patris concedat habitationem domus beneficii resignati, nulla precedente pactione, non est simonia.*
- 9 *Concursus non existit in permutationibus Ecclesiarum Parochialium.*
- 10 *In permutatione simplicis beneficii cum Ecclesia parochiali, verum necessarium sit Concursus.*
- 11 *Refertur resolutio Congregationis Concilij, hoc casu non esse necessarium Concursum, sed simplex Examen sufficere.*
- 12 *Permutatio fraudulenta non valet, & beneficii vacatione puniuntur.*
- 13 *Permutatio arguitur fraudulenta ex magna beneficiorum inaequalitate.*
- 14 *Explicatur Garf. de benefic. part. 1. cap. 4. n. 102.*
- 15 *Quae sint fraudis coniecturae in permutatione ad evitandum Concursum, aut palliendam resignationem factam coram Ordinario in fauorem.*
- 16 *Sola inaequalitas beneficiorum permutatorum non arguit fraudem permutationis, nisi alia concurrant.*
- 17 *Si inaequalitas beneficiorum permutatorum compensata fuerit per reservationem pensionis competentis, tollitur suspicio fraudis.*
- 18 *Summus Pontifex ex certa scientia supplet inaequalitatem pensionis, & tollit omnem fraudis suspicionem.*

VIPONITUR in facto, Titium Priorem cuiusdam Prioratus Curati, valoris centum quinquaginta ducatorum in redditibus annuis uti in Comitatu Venetissimo, ubi ex dispositione Concilij Tridentini Concursus habet locum; dictum Prioratum resignasse in manibus Summi Pontificis suo consanguineo, pro quadam Capellania valoris quinque ducatorum in redditibus, & sub reservatione pensionis annuae centum scutorum, nec non fructus domus dicti Prioratus, Et ex his dubitatur.

Primo, vtrum reservatio fructus & habitationis domus Prioratus, fuerit licita, ultra reservationem pensionis, siue coram Papa, siue coram Legato, stante quod in facultatibus non datur alia facultas Vicelegatis, nisi reservandi pensiones?

Secundo, vtrum ex aliquo ex defectibus praedictis sit locus legitimae impetrationi?

Tertio queritur vtrum dicta resignatio careat fraude, stante permutationis inaequalitate, ad effectum vitandi Concursum; an, verò cesser fraudis suspicio quando inaequalitas fuit compensata per reservationem pensionis?

Ad primam Quaestionem Respondetur, reservationem domus esse simoniacam: quia continet traditionem rei temporalis pro beneficio, vt patet ex definitione simoniae, & traditis communiter per

DD. in rubrica de simonia, Clar. in §. Simonia, in principio. Tusch. list. S. conclus. 2. 49. n. 1. Bellamer. consil. 31. n. 9. & sequent. versic. sed in contrarium. Et generaliter contractus Do vt Des, fieri non potest in beneficiis, etiam si (quod plus est) daretur spirituale pro spirituali: DD. in Clement. unica, de rer. permutat. Et licet interuenisset autoritas Legati Auenionensis, nisi Summus Pontifex hoc ex certa scientia confirmasset; non tamen ex eo purgata esset simonia: vt patet ex decis. 8. n. 5. part. 5. recent. & quia facultates Legationis dant quidem facultatem autorizandi reservationes pensionum, non tamen in ipsis permittitur approbatio aliorum pactorum continentium permutationes rei temporalis cum beneficiis: vt patet ex artic. 13. dictarum Facultatum, ubi datur solum facultas reservandi pensiones super beneficiis; quamvis post commissam simoniam Legatus ex Facultatibus soleat super ea dispensare cum re habilitatione, re integra, id est ante impetrationem Tertij, & cum reservatio fructus domus parochialis non sit pensio, nec pensionis appellatione venire possit, neque potuerit fieri dismembratio illius domus in fauorem permutantis, quia collatio beneficii sine diminutione fieri debet; Rebuff. in praxi, tit. requisita ad collationem bonam: n. 6. Guillelm. Benedict. in cap. Raynuius, in verbo, si absque liberis, 2. de fideicom. subsistit. à n. 32. Garf. de benefic. part. 7. cap. 1. num. 121. Et in summa negari non potest quin ad sit simonia, cum verè appareat de traditione rei temporalis ex utraque parte completa: Rota decis. 538. n. 8. part. 4. recent. tom. 2.

Quod potissimum habet locum, quia suppositum fuit in facto, quod reservatio domus Parochialis fuerat petita in supplicatione, & illa per Officiales cassata, & per consequens denegata ex stylo Curiae, de quo testatur Seraphin. decis. 683. Modern. de stylo Datar. cap. 32. num. 65. ubi dicitur, cassationem in supplicatione denegationis vim habere. Et non tamen negari potest, quod si Nepos permiserit Patri, vt domum Canonicaalem vel Parochialem post resignationem iure familiaritatis inhabitaret, nulla conuentione precedente, ex eo non posset desumi simoniae coniectura: vt probauimus in quest. benefic. part. 3. c. 185. num. 14. Paris. consil. 39. n. 27. lib. 4.

Ad secundum dubium responderetur, supposita simonia supradicta per traditionem realem rei temporalis pro beneficio, incurram fuisse poenam excommunicationis & amissionis beneficii: iuxta Extravagant. Cum detestabile, de simonia, & Constitutionem Sanctae Mem. Pij. V. vt per Rotam dicta decis. 538. num. 9. part. 4. recent. tom. 3.

Ad Tertiam quaestionem responderetur, DD. generaliter loquendo statuere, nullum in permutationibus Ecclesiarum Parochialium exigi Concursum, nec in isto casu locum esse dispositioni Concilij Tridentini Concursum requirentis, sess. 24. cap. 18. teste Barbof. in tract. de offic. & potest. Paroch. cap. 2. n. 23. & ad dictum cap. 18. Concilij Trident. n. 26. & de potest. Episc. allegat. 60. num. 23. ubi alij allegantur.

Et quamvis, quando agitur de permutatione beneficii simplicis cum Parochiali, Concursum exigat Ricc. in praxi rer. for. Eccles. decis. 419. in fin. versic. quod si fieret: Vgo in de Episc. cap. 50. §. 3. num. 3. versic. septimo: ibi, Excipitur tamen: & haec tamen sententia, nisi alia concurrant, vix obtinebit, propter Declarationem Cardinalium Concilij Interpretum, qua in permutatione simplicis beneficii cum Parochiali, Examen quidem exigitur, sed absque Concursu; teste Barbof. in decis. Apostol. decis. 339. num. 2. Cokier in tract. de permutat. benefic. lib. 2.

46 Petri Francisc. de Tonduti Sanlegerij

lib. 2. cap. 30. in quinta declarat. Garf. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 165. in quarta declaratione.

- 12 In casu verò proposito, declaratio illa non procedit; sed potius decisioni Riccij & Vgolini locus erit: immò & permutatio nulla & inualida declarabitur vti fraudulenta, & conficta in fraudem Concilij, & ad euitandum Concursum: certum est enim, permutationem fraudulentam non subsistere, & beneficium sic permutatum vacare, & esse impetrabile, ex Constitutione Pij IV. publicata anno 1564. die 27. Ianuarij, quam refert Cokier in tract. de permut. benefic. part. 3. cap. 1. num. 12. Franc. Marc. decis. 510. num. 5. part. 1. Sigismund. Loffred. consil. 17. num. 35. Paris. de resignat. lib. 13. quest. 4. num. 18. cum alijs allegatis per Lotter. de re benefic. lib. 1. quest. 31. num. 18. vbi dicit, quod illa Præsumptio non potest sanari ab alio quàm à Papa; † & in puncto casus, de quo agitur, ita concludunt Paris. de resignat. lib. 8. quest. 9. num. 95. in illis verbis, *dummodo permutatio non sit fraudulenta, nec de simplici ad Curatum, nec in valore sit magna inæqualitas*; quem sequitur Garf. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 164. qui loquuntur de examine per Concursum.
- 14 Quamuis enim Garf. in dicto tract. de benefic. part. 11. cap. 4. n. 102. videatur concludere fraudis coniecturas cessare, quando non agitur de fraude aduersus Expectantes; ideo illas non esse attendendas, cum hodie Expectatiua sint sublata; negari tamen non potest, quin alijs etiam in casibus fraudis circa beneficiorum permutationem considerari possit: † veluti si permutatio facta fuerit de tenui beneficio cum alio
- 15

pingui, ad palliandam resignationem in fauorem, quæ coram Ordinario fieri non potest: Paris. de resignat. lib. 9. quest. 9. num. 5. & 6. sicut nec coram Legato, vt probaui in quest. benefic. cap. 123. num. 2. vol. 2. & vol. 1. part. 2. cap. 3. §. 6. de Legatus, & illorum potest. num. 18. & ideo permutatio in casu, de quo agitur, præsumitur facta in fraudem, ex notatis per Duran. decis. 163. num. 6. & 7.

Sed tamen cum hæc materia sit coniecturalis. Ego 16 consului impetranti, seu impetrare volenti, vt hanc fraudis coniecturam alijs adminiculis corroborare studeret, veluti ex consanguinitate permutationum, & alijs quæ ex facto elici poterunt; & de quibus agunt DD. citati per Garf. dicta part. 7. cap. 4. num. 101. † cum DD. velint solam illam inæqualitatis re- 17 ditum coniecturam non annullare permutationem, nisi alijs coniecturis roboratam: Rebuff. in praxi, tit. de permutat. num. 42. Franc. Marc. decis. 1127. num. 3. & sequentib. Boër. decis. 2. num. 55. Fab. in Cod. lib. 1. tit. 2. de finit. 88. Borell. in summ. decis. part. 1. tit. 24. num. 6. & 45. † Et in terminis, quod 18 inæqualitas beneficiorum obesse non possit, quando permutatio non fuit facta coram Ordinario, si reducta fuerit ad æqualitatem per reservationem congruæ pensionis, determinat Rota coram Merlin. decis. 329. num. 8. & 9. vbi citat Paris. de resignat. lib. 6. quest. 2. num. 18. † Ratio est quia Summus Pontifex ex certa scientia, prout quando vtriusque beneficij permutati valor expressus fuit, omnem sanat defectum, & supplet pensionis inæqualitatem, & fraudis tollit suspicionem: Merlin. dict. decis. 329. n. 9. 19

C A P V T X I X.

A R G V M E N T V M.

I pensio alicui fuerit adiudicata miserationis causa, vtrum possit intentare remedia possessoria pro conseruanda sua quasi possessione exigendi? & vtrum pro præstationibus annuis personalibus dentur remedia possessoria, saltem ex Officio Iudicis.

S V M M A R I V M.

- 1 In præstationibus annuis quæ non debentur intuitu certæ rei, non dantur remedia possessoria; secundum opinionem Legistarum.
- 2 Quando agitur de præstatione annua, quæ non est perpetua, non competunt remedia possessoria.
- 3 Hypotheca non competit pro præstatione annua, quæ non est perpetua.
- 4 Ex sententia Canonistarum dantur remedia possessoria pro præstationibus annuis, etiam si non debentur respectu certæ rei.
- 5 In locis ubi admittuntur census personales, pro illis dantur remedia possessoria.
- 6 Ex annua præstatione oritur quidam status, cuius occasione peti potest manutentio.
- 7 Pro manutentione in eodem statu, etiam ipsi locatori conceduntur remedia possessoria, & officium Iudicis.
- 8 Pensio quæ debetur ratione beneficij, dicitur realis respectu fructuum, quorum ratione solui debet.

SED hodie proponitur Casus iste decidendus. Quidam Sacerdos priuatus fuit per sententiam suo beneficio; sed quia aliunde non habebat ex quo viueret, reseruata illi fuit super eodem beneficio an-

nua præstatio centum librarum, ne in dedecus Ordinis Sacerdotalis mendicare cogeretur. Impetrans hanc præstationem annuam persoluit: nunc verò poenitentia ductus, multa opponit ob quæ præten- dit se non teneri amplius ad illius solutionem: Ideo quæsitum fuit, vtrum lite pendente creditor pro sua annua præstatione sit manutenendus.

Dubium facit, quia in istis præstationibus annuis, quæ non solvuntur respectu certæ rei, non est locus Interdictis possessorijs, cum in effectu non possideantur, cum in illis solum agatur ad dandum ex actione personali, quo casu secundum mentem omnium ferè Legistarum, non potest locus esse manutentioni: Alexand. consil. 94. num. 1. vol. 7. plures adducit Rip. in l. 2. ff. quor. bonor. num. 3. Capell. Tholof. quest. 59. Menoch. remed. 1. reinend. poss. num. 139. Gratian. discept. forens. cap. 981. num. 34. † maxime cum non agatur hic de annua præstatione perpetua, sed temporali; videlicet donec iste delinquens alia bona habuerit sufficientia, ex quibus sine dedecore vitæ Clericalis alij possit: quo casu non competere pro tali præstatione remedia possessoria, testatur Bald. in l. 1. C. vii possideris: num. 15. versio. respondeo ad primam. † Quod confirmatur ex traditis per Surd. de alienat. tit. 8. pauper. leg. § 1. num. 8. vbi pro pensione hypothe- 3